

# TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Oredništvo in upravitelstvo je v Ljubljani, Gradliške štev. 17/1. — Doptal se ne vračajo. — Štev. pri letkovnem uradu v 1. letu. — Članki za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za izozemlje.

753. — Štev. telefona 552. — In toži se v Ljubljani.

LETO V.

LJUBLJANA, dne 3. oktobra 1922

STEV. 115.

List stane od 1. septembra 1922: celoletno Din 90.— t. j. (K 360.—); polletno Din 45.—, t. j. (K 180.—); četrtletno Din 22.50, t. j. (K 90.—); mesečno Din 7.50, t. j. (K 30.—); posamezna št. Din —.65, t. j. (K 2.50).

## Angleški list o ljubljanskem vel. semnju.

Londonška revija »The Near East« prinaša v št. 593 z dne 21. septembra t. l. pod naslovom: »Ljubljanski semenj« članek, ki približno pravi:

Drugi ljubljanski vzorčni semenj se je otvoril dne 2. septembra in bo trajal do 11. septembra. Lansko leto je imela Ljubljana prednost, da je nastopila sama, ne da bi imela konkurentov. To je bil prvi semenj v Ljubljani, kateremu je bilo tudi vreme zelo naklonjeno. Letos je sejm naletel že koj od začetka na težkoče. V Zagrebu se je že prej vršil zelo uspešen vzorčni sejem meseca junija-julija, v Pragi celo istočasno. Slednjic so tudi vremenski bogovi, ki so zadrževali med celim poletjem dežove, med sejmskimi dnevi odrekli svojo naklonjenost. Ne glede na te razmere, je bil obisk zelo velik; med obiskovalci so bili po večini ljudje, ki so posetili sejm radi opravil in ne samo, da bi se tam zabavali. Razstavljenega je bilo mnogo in različni oddelki so bili zelo spretno grupirani. V celoti so se dobri utisi lanskega sejma še bolj izpopolnili in ojačili. Strojni oddelki je bil največji in med največjimi izdelki smo videli jugoslovanske in nemške tvrdke. Ogromne turbine najmodernejšega tipa nam kažejo kakšno blago potrebuje ta država, kjer so vodne sile ž deloma izkoriščene. Pokazalo se nam je električni plug pri delu in zelo komplicirano veliko žago. Večina teh strojev se izdeluje v Ljubljani.

Kožna industrija je v tej državi zelo dobro razvita; od strojenja in prepariranja kože, pa do popolnoma dovršenih fabrikatov. Zapazil sem nekaj zelo zanimivih konjskih oprem (izdelane v Sloveniji) in čevlji izdelani v Jugoslaviji so tako dobri in pri tem tudi tako elegantni, kakor jih nisem še videl, niti nosil. Osobito se izdeluje v Ljubljani izvrstne čevlje za turiste, ker je tukaj naravno veliko vprašanje po tem blagu.

Inozemski obiskovalci — Francozi, Belgijci in Angleži — so se posebno interesirali za čipkarske izdelke, kar je slovenska specialiteta. Razstavljeni so čipke vseh vrst, od najbolj delikatnih do največjih vzorcev, primernih za zastore ali posteljne prevlake. Tukaj se delajo še povsod čipke na roko. Slovenske klobučarne so razstavile nekaj zelo lepih klobukov iz žameta, pri čemer sem se vprašal zakaj jih izdelujejo za gospode in ne tudi za dame. Te tvrdke so bile dolga leta zaposlene z zelo živahnim izvozom. Posebnost Slovenije so tudi pletarski in košarski izdelki, ki ponovno pričajo o finem okusu domače industrije.

Neka zagrebška tvrdka nam je dala pokusiti marmelade, toda tukaj ne pripravljajo marmelade tako, ka-

kor n. pr. v Franciji, dasi bi moralo biti tudi to mogoče. Z druge strani je pa konzervirano sadje izborno in trgovina posušenih sliv je znatna, osobito se to tiče bosanskih sliv. Zelo lepa je bila izložba srbskih preprog, kjer sta bili zaposleni dve mladi Srbinji v narodnih nošah. Hrvaška domača industrija je razstavila domače vezenine, ki so že na zagrebškem sejmu tvorile predmet velike pozornosti. Videlo se je tudi nekaj zelo lepega pohištva iz Slovenije in Hrvaške, kakor tudi mnogo keramične industrije. Tudi se je videlo lepega doma izdelanega orožja, toda edine priprave za ribolov, katere sem videl, so bile nemškega izvora. Oddelek za vino in žganje je bil zelo obširen. Cela Jugoslavija, z izjemo planinskih pokrajin, je vinorodna ter producira različne vrste vin, od katerih se je v inozemstvu razpečevalo mnogo pod izposojenimi imeni, kakor burgundec in klarjet. — Toda mnogo najfinejših in posebnih vrst, inozemstvo sploh ne pozna. — Štajerska bela in dalmatinska »črna« (t. j. temno rudeča) so tukaj najbolj priljubljena. Toda kakor v Franciji, je vedno najbolje, da naročiš domača vina, ker si tako gotov, da te postrežejo dobro. Znameniti Bohinjski sir (neka vrsta med sirom Gruyère in Orkney) ima svojo lastno izložbo in ogromna »kolesa« vzbujajo veliko pozornost.

Med modnim blagom bi bilo v prvi vrsti omenjati neke vrste umetni jantar. Predmetni »jantar« je komaj ločiti od naravnega jantarka, svetlega in pisanega, ki ima specifično težino naravnega jantarka. — Dve tvrdki sta razstavili orodje za igre in telovadbo, kar je vse zelo interesiralo, osobito sedaj po vsesokolskem zletu. Orodje je bilo zelo lepo izdelano. Človek se čudi, ako čuje, da so kriket, golf in krogle, neznane igre. Moral bi jih kdo upeljati, morajo postati popularne. Znamenita angleška tvrdka je razstavila dvokolesa, motorno kolo z vozičkom, kar so vsi hvalili. Tekstilni oddelki je pokazal, da je tukaj podjetnosti še odprto široko polje. Med inozemskimi razstavljalci so bile češke tvrdke najboljše. Za njimi po številu so prišli Italijani in videlo se je tudi nekaj nemškega blaga. Toda zaman si iskal kaj takšnega, kar bi se dalo vsaj približno primerjati z angleškimi tekstilnimi izdelki.

Predmet, ki je vzbujal največjo pozornost, sta bili pa dve skupini zvonov; prvo skupino so sestavljali zvonovi iz bron, drugo pa velikanški zvonovi iz železa. Železni zvonovi so bili razstavljeni že na prvem sejmu v prošlem letu. Zvonovi iz bron zvonijo milo in sladko, kakor ne bodo mogli nikdar zvoniti njih bratje iz železa, toda cena železnih znaša približno eno osmino onih iz bron. Med vojno je avstro-ogrška vlada vzela mnogo starih cerkvenih zvonov, ter jih vlija v topove. Cerkev, katerim so bili odvzeti zvonovi, nimajo danes dovolj sredstev na razpolago, da bi nakupile nove zvonove iz bron, in take je veliko vpraševanje po zvonovih iz železa.

Na sejmu je bilo zastopanih 750 tvrdk, izmed katerih je bilo 500 slovenskih. Dasi so bile tudi ostale pokrajine Jugoslavije dobro zastopane,

in so razstavile svoje izdelke tudi mnoge inozemske tvrdke, je bil vselej pred vsem priča razvoja slovenske industrije in podjetnosti in v tem oziru napravi vtis, da sta širok razvoj in več trgovine edini stvari, katere potrebuje ta država.

## Načrt novega zakona o neposred. davkih.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je dne 28. septembra 1922 povabila razne korporacije in organizacije na zborovanje, da zavzamejo stališče k načrtu zakona o neposrednih davkih. Po daljši razpravi se je na številno obiskanem shodu soglasno sklenilo na odločilna mesta predložiti naslednjo spomenico:

Dne 11. t. m. je sopolpisana Trgovska in obrtniška zbornica prejela od generalne direktije neposrednih poreza en iztis »predloga zakona o neposrednim porezima« na vpogled z opombo, da se je predložil parlamentu v odobrenje. Podpisane korporacije in organizacije, zbrane po svojih zastopnikih na zborovanju dne 28. septembra 1922 pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, se usojajo predvsem izraziti svoje veliko obžalovanje, da se je proti izrecni določbi zakona o trgovskih in obrtniških zbornicah, po kateri se je zbornicam o predlogih zakonov, ki se tičejo komercialnih ali obrtnih interesov, izjaviti prej, vego jih vlada predložil parlamentu v obravnavo, ta za trgovstvo, industrijo in obrt ter sploh vse pridobitne kroge tako izredno važen predlog zakona že predložil parlamentu, ne da bi bile imele zbornice prej priliko, izjaviti se o njem. Ob napominani izredni važnosti tega zakona, ki bo globoko posegel v gospodarsko življenje cele države, so zategadelj podpisane korporacije in organizacije ukrenitve, da se zakon ne obravnava prej v parlamentu, dokler ne dojdejo od trgovskih in obrtniških zbornic izjave o njem, ter obenem prositi, da se jim da za te izjave primeren čas, da morejo zaslišati organizacije prizadetih krogov in na podlagi vsestranske proučitve predloga podati svoje izjave.

Priznavamo, da je enotna davčna reforma nujno potrebna kakor iz političnih tako tudi iz narodnogospodarskih ozirov. Dosedanje davčne razmere, osobito uporaba petero bistveno si nasprotujočih davčnih sistemov in neenakomerna administracija mora na eni strani nujno manjšati, če ne ničiti čut in zavest državne in politične enotnosti, na drugi strani pa vsestransko ovirati gospodarski razvoj. Kakor pa je vsega priznanja vredna težnja finančne uprave, kar najbolj pospešiti dosego enotne davčne reforme, pa je vendar smatrati za hujske zlo, če bi se ta reforma izvršila nepopolno in kvarno narodnemu gospodarstvu, kakor pa, ako se z reformo še počaka dotlej, da tudi oni krogi, ki naj v prvi vrsti nosijo bremena, ki jim jih naloži novi zakon, temeljito razpravijo predlog, pretresejo načela, na katerih sloni, ugotove ali so časovne zahteve našle pravičen odmev v davč-

ni reformi in katerih sprememb in dopolnitev je treba, presodijo vpliv, ki ga utegne imeti novi zakon na gospodarstvo, preudarijo, ali so bremena prav razdeljena na razne gospodarske sloje in zmogljiva, brez škode za nadaljnji razvoj gospodarstva in zbog tega tudi brez škode za erar, ki mu mora biti na tem, da davčni zakoni ne ovirajo gospodarskega razvoja in s tem ne preprečujejo jačitve sedanjih davčnih virov in otvarjanja novih. V tem kratkem času, kar je načrt na razpolago, neogibno potrebni temeljiti študij predloga na podlagi zaslišanja interesentov ni bil v toliko mogoč, da bi zbornice že danes mogle podati vsestransko izčrpno izjavo. Že prvi pregled predloga pa kaže vso naglico, s katero se je predlog sestavljal, na kar kaže tudi popolen nedostatek ali vsaj neobjava vladnega komentarja ali motivnega poročila, ki je potreben in običajen že pri manj važnih zakonih, tembolj pa neogibno potreben za tako važen zakon, kakor je ta, ki naj trajno uredi enotni davčni sistem za celo državo. Tako pa je študij predloga silno težaven. Ni nobenih pojasnil, kakšne smernice je vlada vpoštevala pri sestavi, kakšne namene je zasledovala, na podlagi kakšnega statističnega gradiva, brez katerega si sploh ne moremo misliti da se dela temeljito in brez škode za gospodarstvo in erar to težko vprašanje rešiti, temelji predlog reforme. Ob takih okolnostih je premotrivanje silno oteženo. Zategadelj je treba, da se da zbornicam zadosten čas, to je vsaj do 31. oktobra, za zaslišanje interesentov in za sestavo kolikor mogoče izčrpno izjavo. Usojamo se potemtakem ponoviti nujno prošnjo, da se zakon prej ne obravnava v parlamentu, dokler ne dojdejo podrobne izjave zbornic.

K tej prošnji pa pristavljamo še drugo nujno prošnjo. Čuje se, da se namerava ta predlog v najkrajšem času uzakoniti in sicer po zakonodajnem odboru. Skoro ne moremo verjeti, da bi se ta važen zakon obravnaval in rešil po skrajšanem potu; ako pa ta namera v resnici obstoji, nujno prosimo, da se ta namera opusti in zakon razpravlja in reši po rednem parlamentarnem potu.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. Zveza industrijev na slovenskem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani. Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani. Gremij trgovcev v Ljubljani. Slovensko trgovsko društvo »Mercur« v Ljubljani. Zadrugni Zveza v Ljubljani. Društvo bančnih zavodov v Ljubljani. Zveza jugoslovanskih hranilnic. Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani. Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani. Pokrajinska zveza društev hišnih posetnikov v Ljubljani. Odvetniška zbornica v Ljubljani. Notarska zbornica v Ljubljani.

Preluknjači 7 in 8 cm  
THE REX CO., LJUBLJANA.

## Sporazum.

Nekam brzo so se zedinile velesile v Parizu glede grško-turškega konflikta, kljub temu, da so si stala nasproti bistveno nasprotna stališča. Angleži so že mislili, da bodo iz Dardanel ustvarili drugi Gibraltar. Britanski imperij je z njemu lastno brezobzirnostjo, čeprav pod krinko humanitarnih gesel, že stegal prste po Carigradu. Zato je moralo priti do nesoglasja s Francijo in Italijo, ki ne moreta soglašati z angleško ekspanzivnostjo. In vendar so se državni kmalu sporazumeli v francoskem smislu, ki pogoduje Turkom. Lloid George je enkrat doživel poraz, ker so proti njegovemu pričakovanju vrgle angorske čete Grke na obalo. Eden redkih porazov v njegovem življenju. Zgodilo se je, da je premagana država vrgla ob tla vsiljeno ji mirovno pogodbo in velesile so kar preko noči priznale novi položaj.

To je ena pomembna plat pariškega sporazuma. Pred letom dni ne bi bili mislili, da znajo biti evropske velesile tako popustljive in avtoriteto svojih diktatov tako elastično napustijo v novih situacijah. Ali na nekaj drugega bi danes opozorili. Vprašanje evropske velike politike, kot je usoda Carigrada, reši nekaj držav brez pritegnitve najbolj interesiranih mejašev. Zato, da pri tem Jugoslavija ni bila popolnoma politisnjena na stran, se moramo zahvaliti edinole budnosti vlade, ki je nastopila v Parizu z vsjo odločnostjo. Reči moramo, da načina, kako so tretirali najnovejšo evropsko vojno nevarnost, ne moremo odobravati. Usoda narodov je pač nečesa drugega vredna. Čeprav gre samo za načelni odgovor in se bo njegova končna oblika redigirala na orijentski konferenci v Benetkah ali, kjer se bo ta pač vršila.

Pariški sporazum Jugoslavijo v izredni meri zanima. Če smo prav poučeni, je bil Nikola Pašić precej blizu prvotnemu angleškemu stališču in je zastopal mnenje, da »Ulaz u Evropu valja čuvati.« Vsaj beogradski tisk trdi to in je zato v interesu vlade same, da javnost, ki tava v nejasnosti, čimprej objektivno informira. Radovedni smo namreč, s kakšnimi razlogi sta Poincaré in lord Curzon odstranila Pašičeve pomisleke. Ali vsekakor je podoba, da so se v Parizu upoštevali samo interesi treh velesil, ne pa interesi vseh evropskih in posebno balkanskih narodov. Zato bo naše zastopnike na beneški konferenci doletela tem važnejša naloga; da prepričajo zaveznike o absolutni potrebi, da se orijentsko vprašanje ne rešuje po trenutnih interesih treh velesil, temveč izključno v okvirju upravičenih interesov balkanskih narodov in celokupne Evrope.

## Podlistek.

### Od začetnika do popolnega trgovca.

(39. nadaljevanje).

Primerno knjigi blagovnega kontaa je urejen regal z gotovo množino predalov. Za vsako vrsto blaga, ki ima v knjigi svoj konto, si zaznamujete predal v regalu in vložite vanj vsa obvestila, tržna poročila in informacije, katere boste prejeli in ki se nanašajo na dotično vrsto blaga. — Ako govori eno obvestilo ali eno tržno poročilo o različnih vrstah, si napravite separatne izvlečke in jih jih vložite v primerni predal. V drugem regalu ima vsaka dežela ali vsak okraj, kjer trgujemo, svoj predal, kjer dobe svoj prostor poročila konzulatov in trgovskega ministrstva ali druga obvestila, ki se nanašajo na uvoz in izvoz dotične dežle in ki nas interesirajo.

Vse informacije, statistične beležke, tržna poročila, trgovski časopisi in dr., kar prejmemo, bo predano vašemu varstvu, Ernst. Morate vse pregledati in napraviti izvleček podatkov, ki interesirajo našo trgovino. Pri vsakem kontu v knjigi blagovnega kontaa in pri vsakem kontu knjige deželnih kontov si pripnete list papirja, na katerem v kratkih besedah zabeležite vsa došla in od-

Omeniti moramo na tem mestu načelno stališče večine beogradskega tiska, namreč izrazito mržnjo proti Turkom in striktno zahtevo, da se ohrani sevreska mirovna pogodba. Sovraštvo do o'omanskega naroda je ostalo tako živo, da srbska javnost odklanja vsakokoli vrnitev Turkov v Evropo. Za to je popustljivost zaveznikov napram Turčiji našla v Beogradu malo zagovornikov, in marsikatera pikra beseda je bila napisana na račun stare Evrope in njene diplomacije. Listi naglašajo, da je laž staro geslo, da je Evropa spasiateljica balkanskih narodov, ki so se sami in navažno proti volji svojih zapadnih pokroviteljev osvobodili. Pač pa so velesile z hinavskimi parolami o zaščiti zatiranih kristjanov, o humaniteti in kulturni misiji venomer širile razdor med Balkanci, ki so si večali-manj bratje po veri in narodnosti. Kar so svoj čas započeli Angleži, posebno v Gladstonovi dobi, da si utrdijo svojo pozicijo v Dardanelah in razširijo svoj svetovni imperij, so kmalu posnemale mlajše države in so zares ustvarile na Balkanu ognjišče nemirov. In vendar je zadostovalo samo eno leto balkanske sloge in srbsko-bolgarske solidarnosti, ki se jo je posrečilo ustvariti kljub evropskim intrigam, da je bil turški kašaver vržen ob tla in je bil napravljen konec evropskemu škandalu. In takoj so evropski pokrovitelji s palmovo vejo v roki in besedo kultura na ustnih zavedli Bolgare k izdajstvu in so jih pahnili v brezmejno nesrečo. In tako dalje vse do današnjih dni.

Najnovejši dogodki so srbski javnosti povod za ponovna razmišljanja o njeni mukepolni preteklosti. Mi nimomo povsem srbskega mnenja, ker želimo, da se ohrani mir za vsako ceno. Imamo vtis, da je tudi zunanji minister dr. Ninčić naših misli ter ne bo pripustil, da pride na Balkanu zopet do krvave konflagracije.

## Pobijanje draginje.

Zadnjič smo omenili nekaj drastičnih slučajev, kako vodi vlada trgovinsko politiko. Za posamezne ukrepe je bila merodajna trenutna potreba; zato so bili dekretirani v naglici in v nasprotju s temeljnimi zahtevami pametne gospodarske politike. Zdaj čitamo o posvetovanih ekonomskega komiteta ministrov, ki pretresa mere, ki bi jih bilo ukreniti za pobijanje draginje. Kakšna načela so bila pri tem zmagovita, javnost še ne ve. Govori se o načrtu novega zakona o pobijanju draginje, ki ima temeljno misel: pospeševanje produkcije in zmanjševanje zasebnega konzuma. Ako je vlada zares osvojila to načelo, ji bo vsa javnost pritrčila. Dosedanja palijativna sredstva so bila v svojih

ložena poročila o dotičnem blagu ali dotični deželi, ki so potrebna za statistiko.

Blago, ki imamo z njim opraviti, moramo seveda klasificirati in posamezne vrste razdeliti zopet v pododdelke. Kako daleč bodo šle te delitve, zdaj še ne morem povedati, ker to preveč odvisi od vrste blaga, ki pride v poštev. Vse kemikalije bomo pred vsem uvrstili pod »kemični produkti«, vse železne izdelke in sploh vso železnino pod sledujočo oznabo, olja razdelimo v rastlinska, živalska in mineralna olja, volneno in pavolnato blago ter tkanine denemo pod »tekstilno blago«, stroje vseh vrst pod »stroji«, čaj, indijski čaj, cejlonski čaj in čaj z Jave, kavo v Zapadnoindijsko kavo, kavo s Cejlona, Santos in z Jave, sladkor v kristalni, surovi pesni in kolonijalni sladkor, loj v avstralski, La Plata, ruski loj in loj drugega izvora, volno v La Plata, avstralsko in volno s Kapa, pavolo v severoameriško, brazilsko, egiptovsko in nemško kolonijalno pavolo. —

»No Ernst, kako vam stvar uga-ja?«

»Zelo, gospod Krej, imel bom obilico, toda prav zanimivega dela.«

»Vaše delovanje pa se ne bo raztezalo v statistiki samo v omenjenem okvirju, ampak boste dobili še nekaj več dela. Naložiti si morate še seznam naročilnih virov, ki mora obsegati vse vrste blaga, s katerim tr-

učinkih naravnost škodljiva, ker so bila vzrok, da je producent položil roke križem in je zmanjšal produkcijo. Sredstva za pobijanje draginje so uničevala dinarjevo vrednost in so širila draginjo.

Prepričani smo, da se bo položaj naše valute brzo in trajno izboljšal, ako se vladi posreči, da dejansko dvigne posebno eksportno produkcijo, zmanjša nepotrebni konzum ter širom odpre vrata izvozu. Ne uvidimo, zakaj ne bi mogli doseči aktivne trgovinske bilance. Ali treba bi bilo nekaj žrtev, ne morda tako daleč, da bi se prebivalstvu odtegovala potrebna, zdrava preskrba, ampak s smotrenim varčevanjem in omenjevanjem uvoza.

Po beogradskih virih posnemamo v naslednjem nekaj praktičnih nasvetov, kako bi se najlažje približali temu cilju. Znano je, da naši mlinci izdelujejo raznovrstne tipe moke. Ako bi mesto tega uvedli en tip z večjo množino primesi, bi s tem mnogo prihranili za izvoz. Mogli bi zmanjšati konzum mesa v mestih in pristediti velike količine mesa in žive živine za izvoz.

Vse države, ki resno skušajo ustvariti normalne prilike v svojem gospodarstvu, izvajajo slične mere. Čehoslovaška še vedno, čeprav se je njena krona izdatno zboljšala, vzdržuje za gotove predmete, ki jih v največji meri proizvaja. V zadnjem času je čehoslovaška vlada celo naslovila pismen apel na prebivalstvo, naj se v svojem konzumu omeji dokler ne nastopi popolno ozdravljenje gospodarskega življenja. Mi bi mogli storiti isto. Gotovo ni potrebno da letno uvozimo 400—500 vagonov sladkorja, ako bi lahko doma pridelali dovolj repe, in ako so naše sladkorne tovarne sposobne, da krijejo potrebo cele države. Ta uvoz nas velja 2 milijardi kron letno. Zato naj bi vlada v prvi vrsti gojila pospeševanje produkcije repe in naj bi našla tudi sredstva, da se po potrebi zmanjša konzum sladkorja. Poleg tega bi vlada lahko zahtevala od naših kolonistov v pripravnih krajih, da na gotovem delu zemlje sadijo repo. S tem bi bilo važno vprašanje preskrbe prebivalstva s sladkorjem v celoti rešeno, in bi nam bil prihranjen uvoz v znesku poi milijarde dinarjev.

Samo na ta način, s povečanjem izvoza in z zmanjšanjem uvoza, moremo popraviti svojo valuto in zmanjšati draginjo, ne z ustavljanjem občinskih sodišč, z uvedbo izvozne carine in natura, s carine prostim uvozom predmetov, ki jih imamo doma dovolj. Take mere so doslej dosegle vedno nasprotni namen od onega, ki je bil nameravan. Ali zadnja ura je, da se ukrene nekaj, kar bo v skladu z zgornjimi izvajanj.

## Razširjajte Trgovski list!

gujemo, ali ki so nam na ponudbo ali glede katerih se pri nas poizveduje. Seznam je urejen v abecednem redu in so navedene tvrdke, ki so nam znane kot dobaviteljice za vsako posamezno vrsto.

Dalje si pripnete pri vsakem kontu v knjigi deželnih kontov abecedni seznam naših odjemalcev v dotični deželi ali okraju in pripomnite kratko za vsakim imenom, kak kredit uživa dotični odjemalec.

S tem pridemo na polje informacijskega oddelka, ki bo istotako podrejen vašemu nadzorstvu in vodstvu, in da se ne boste ustrašili, pripomnim takoj, da so s tem vaše obveznosti za enkrat sklenjene, in da vam dalje ne bo nič več naprteno.

Velike važnosti je, da smo v podrobnostih poučeni o možnosti kredita, značaju in ugledu vsakega odjemalca, in sicer se ne smemo zadovoljiti z eno informacijo za vse večne čase, ampak moramo dobiti vsaj dvakrat v letu sveža poročila ali pa dati preizkusiti prej prejete informacije. Bilo bi zelo nespametno in štedljivost na pravem mestu, ako bi hoteli omejiti preskrbovanje z informacijami le vsled stroškov, ki so s tem v zvezi.

Da dobimo informacije, se obrnemo lahko prvič na reference, ki nam jih navede dotični odjemalec, drugič na kako banko, tretjič na dotični naš konzulat in četrtič na našo informacijsko pisarno. Od vseh teh

iz pravosodne prakse:

## Obrotno sodišče.

Tožiteljica N. S, vstopila je l. 1920 pri zadrugi S. G. v službo. Ko jo je toženka 8. svečana 1922 brez odpovedi odslovila, imela je tedenske plače 240 K in določeno draginjsko doklado. Pri odslovlitvi izplačala ji je toženka plačo in doklado za 14 dni.

Tožiteljica trdila je v pravdi, da je opravljala pri toženki službo prodajalke in da ji gre vsled tega plača in doklada vsaj za 6 tedensko odpovedno dobo in je zahtevala za ostale 4 tedne plačo v znesku 960 K in doklado 300 K.

Toženka je ugovarjala, da je sprejela tožiteljico v službo le kot navadno delavko, ki je imela pometati lokale, kuriti peči, raznašati povabila itd. res jo je pa v slučaju sile in če ni imela tožiteljica drugega opravila, uporabljala izjemoma tudi v trgovini kot prodajalko.

Obrotno sodišče je tožbeni zahtevek zavrnilo, ker je bilo po priznanju tožiteljice same dokazano, da je pri toženi zadrugi v prvi vrsti imela pometati lokale, kuriti peči, raznašati vabila itd, torej opravljati dela najnižje vrste. Če se je pa v izjemoma izpozabila tudi pri prodajanju, s tem še ni zadobila značaja trgovske pomočnice v smislu zakona o trgovskih nastavljenicah, na kateri zakon ravno opira tožiteljica svoj tožbeni zahtevek, temveč je uporabljati le predpise ebrtnega reda, po kojem znaša zakonita odpovedna doba 14 dni.

M. Savić:

## Naša industrija in obrti.

### XXXXI. Naša produkcija sirkovih metel.

Sirkove metle se producirajo v domači industriji ter tudi na tovarniški način, to je v obliki tovarniškega podjetništva, za katero delajo domači industrijci. V obliki domače industrije se izdelujejo v Srbiji 1.) v Golubaškem okraju v občini Bikinju, Braničevu in Vincima, po zimi okrog 45 poljedelcev. 2.) v Ramskem okraju, Požeški občini 200 ljudi, v Tribrodski občini 15 ljudi, v Kušiški občini 8 ljudi, v mestu Novo Gradiše 20 ljudi, v Kalijevski in Lubinski občini pa po 5 ljudi. Vsi producenti metel izdelujejo sirkove metle iz sirka ki ga sami na svojih njivah pridelajo. Metle izdelujejo po zimi, ter jih raznašajo po celi Srbiji. Produkcija teh okrajev je dobra, samo bi bilo treba upeljati izdelavo finih metel za snaženje oblek. Razen onih vrst, ki jih izdelujejo bi bilo treba uvesti tudi izdelavo finejše vrste.

virov mi je informacijska pisarna sigurno najljubša, ker sem gotov, da dobim od te strani najnatančnejše in najbolj nepristranske informacije.

Banke ali tvrdke, ki jih navede odjemalec kot reference, imajo pri istemu lahko direktne ali indirektno interese, ki imajo večji ali manjši vpliv na dane informacije. Vzemimo na pr., da je kaka banka ali tvrdka pri kakem trgovcu močno engažirana in ki ga more le s težavo prisiliti, da izpolnjuje svoje obveznosti. Svoj denar vidi več ali manj v nevarnosti in ne želi ničesar bolj, kot da bi mogla zveze pretrgati. V njenih očeh dotični trgovec ni več vreden kredita, toda ako dá slab opis, to je ako oriše njegove razmere, kadar išče kje drugje kredita, tako, kot so v resnici, tedaj spravi v nevarnost svoje lastne interese, kajti dotični trgovec bo težko še našel kredit, in konec pesmi je ustavitev plačila, vsled česar pride prijazni informator ob svoj denar. Ne rečem sicer, da bo v takem slučaju dostojna banka ali kaka vplivna reeln tvrdka navedena za referenco, dala direktno natančno informacijo, ampak informacija se bo glasila skrajno nejasno in bo sestavljena tako, da tega ne bomo v njej našli, kar bi radi vedeli. Če je pa le kako mogoče, se izognejo, da jim ni treba dati nobenih informacij.

(Dalje prih.)



v bodoče tudi oni oprijeli — te naše velevažne panoge, ki je ne le za narodno gospodarstvo, marveč tudi za narodno moralo in narodno zvego velevažnega pomena. Prihodnje leto namerala Vrtnarsko društvo svoje delo nadaljevati s tem, da bo razposlalo za vzorne vrte in lepo okrašena okna v mestu posebne nagrade. Tudi z oddajanjem semen in sadik bo šlo društvo občinstvu na roko, posebno pa šolam in ubogim slojem ljudstva, katerim zadnjim se bo delilo tudi brezplačno.

#### Denarstvo.

Razglas o kurzu listin, izdanih na zlato ali inozemsko valuto, za čas od dne 1. do vštete dne 31. oktobra t. l. Da bi se pravilno pobirale takse po zakonu o taksah in pravilno določala pristojnost za sojenje, nadalje zato, ker se vrednost listin, izdanih na zlato ali inozemsko valuto proti dinarju menjava, je določil gospod minister za finance z odlokem z dne 20. m. m. 1. br. 15.551, nastopne kurze, po katerih se morajo preračunavati na vrednost dinarja vse listine, ki slovejo na zlato ali inozemsko valuto: 1 napoleon 267 Din, 1 turška lira 302 Din, 1 angleški funt 305 Din, 1 ameriški dolar 69 Din, 100 francoskih frankov 520 Din, 100 švicarskih frankov 1275 Din, 100 grških drahem 173 Din, 100 italijanskih lir 278 Din, 100 nemških mark 4 Din 65 p, 100 čehoslovaških krun 223 Din, 100 mažarskih kron 2 Din 80 p, 100 rumunskih lejev 46 Din, 100 bolgarskih levov 45 Din, 100 španskih pezeta 1048 Din, 100 nizozemskih goldinarjev 2646 Din, 100 danskih kron 1450 Din, 100 avstrijskih kron 0 Din 0'95 p, 100 poljskih mark 1 Din. Ti kurzi morajo veljati za čas od dne 1. do vštete dne 31. oktobra 1922.

Dogovor med madžarsko narodno banko in med našo narodno banko. Med našo in med ogrsko narodno banko je sklenjena pogodba, na podlagi katere smejo naši državljani kupovati v Budimpešti dinarje po kurzu belgrajske borze, ogrski pa v Belgradu mažarske krome.

**IVAN JAX IN SIN**  
LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 2.



Šivalni stroji in stroji za pletenje

zborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljena leta 1867.

Vezanje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastojni in franko. Začasno znižane cene. Iz prvih tovarov: Dürkopp, Styria, Waffelrad.

**KOLESA**

**Inozemske terjatve v dinarjih.** Finančni minister je dovolil, da se inozemske terjatve v dinarjih morejo pri nas uporabiti za nakup sliv. Smejo se za olajšavo prometa prenesti od enega zavoda na drugi v svrhu nakupa izvoznega blaga. Ta naredba ima namen zmanjšati dinarske terjatve inozemstvu in pri tem pobijati dispariteto med našimi in tujimi borzami.

#### Carina.

**Zlati carinski naddavek v Nemčiji.** Od 4. do 10. okt. znaša zlati carinski naddavek v Nemčiji 34.400.

**Izvozno carinjenje glav in uog zaklane živine.** Sveže ali soljene glave in noge zaklane živine, ki se morejo uporabiti za človeško prehrano se morajo cariniti kot meso po tar. št. 8 2 a izvozne tarife od 17. julija 1922, če se na njih nahajajo mehki deli (meso, koža žile itd.)

**Pristojbine za carinske deklaracije in car. pobotnice.** V zmislu odloka Gen. direkcije carin od 31. septembra št. 225 se imajo pristojbine iz tar. št. 205 in 205 taksene tarife po zakonu o taksah plačati samo na unikate deklaracije. Ti unikati, na katerih je, seveda, prilepljen kolek se zadržijo pri carinarici in ji služijo kot računski dokument. Ostali primerki deklaracij (duplikati in triplikati) se ne obremenjujejo z nikako pristojbino, ker služijo ali kot potrdilo o vplačani carini, ki se izdajajo strankam, ali pa so namenjeni za drugo notranje carinsko poslovanje. Kolki iz tar. št. 207 taksne tarife se nalepljajo samo na unicate car. pobotnic (situičkih priznanc) torej na one primerke, ki ostanejo pri carinarici. Na primerke, ki se izdajo strankam, se ne plača nikaka pristojbina.

#### Promet.

**Skrčenje uradnih ur pri poštah v Sloveniji.** Zaradi težav pri nabavi kurirja in razsvetlave se skrajšajo v zimski dobi 1922 in 23, t. j. od 16. oktobra 1922 do 31. marca 1923 uradne ure pri poštah uradih s brzojavom in telefonom na 6 oziroma 5 ur, pri manjših

uradih pa na 4 ure. Uradne ure pri Ljubljanski in Mariborski glavni in kolodvorski pošti, pri poštah uradih v Celju, Ptuj, Novem mestu, Kranju, Zidanem mostu, Trzinu in Gorenji Radgoni, Črni pri Prevaljah, Hrastniku, Jesenicah na Gor., Mežici, Prevaljah in Trbovljah 1 in 2 ostanejo neizpremenjene. Uradne ure ob nedeljah in praznikih se ne izpremenijo. Iz pregleda, ki je razobešen na vsakem poštne uradu, so razvidne uradne ure dotičnega urada.

**Paketne pristojbine.** Poštne pristojbine za navadne pakete se niso podražile, pač pa za pakete proti povzetju. Za povzetje so sedaj naslednje pristojbine v veljavi: do 25 Din 1 Din 20 par, od 25 do 50 Din 1 Din 70 par, od 50 do 100 Din 2 Din 50 par, od 100 do 300 Din 3 Din 50 par, od 300 do 500 Din 5 Din 50 par.

#### Razno.

**Katalog v. mednarodnega izrečnega semnja v Pragi,** ki se je vršil v času od 3. do 10. septembra 1922, je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

**Znižani tarifi za živila.** Te dni bo izdelana naredba za znižanje železniških tarifov za človeško in živalsko hrano.

**Produkcija sladkorne pese v Nemčiji.** V Nemčiji je bilo zasejano v preteklem letu 8'5% več površine s sladkorno peso kot lansko leto. Produkcija sladkorja se računa na 30—32 milijonov surovega sladkorja.

**Padanje cen na Poljskem.** Vsled poboljšanja tečaja poljske marke je počela padati cena blagu, in sicer volnenim in bombaževim izdelkom za 10 do 15%, usnju pa od 6000 na 4000 p. mark pri kilogramu.

#### Dobava, prodaja.

**Dobava sena in slame.** V intendaturi komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu se sklenejo dne 7. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne direk-

tne pogodbe za dobavo sena in slame za razne garnizije. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

#### Tržna poročila.

**Mariborski svinjski trg.** Na svinjskem sejmu dne 29. septembra, so bile sledeče cene: 5 do 6 tednov stari prašiči 350 do 600 K, 7 do 9 tednov 900 do 1500 K, 3 do 4 mesece stari 1600 do 1800 K, 4 do 6 mesecev 2600 do 3400 K, 8 do 10 mesecev 3500 do 4600 K; eno leto stari 6000 do 6800 K, koza 540 K.

**Zveza industrijev sklicuje v sporazumu z ostalimi gospodarskimi organizacijami radi nevzdržnih razmer v železniško-tovornem prometu, ki pretijo dovesti do popolnega zastoja tega prometa veliko manifestacijsko zborovanje, ki se vrši v petek dne 6. oktobra t. l. ob 10.15 h predpoldne v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani.**

Po dosedanjih dispozicijah pada o položaju referat tajnik Zveze industrijev g. ing. Šuklje, nakar se vrši razprava. Zveza industrijev obenem pripravlja resolucije, koje predloži zborovanju v sklepanje.

**„Promet“** Vse tehnične potrebščine iz gumijske, asbesta, pamula, in kovine. Potrebščine za strojni in vse tehnične kemikalije, stroje i. t. d.

#### MANUFAKTURA

Na drobno! Na debelo!

#### J. KOSTEVC

Ljubljana, Sv. Petra c. 4.

Glavna zaloga za Slovenijo!

Srbske domače ročne industrije, čilima (preprog) v Perote za kompletne jedilnice, spalnice in pisarne.

!! Postrežba solidna in točna !!

#### FRANCOSKI KROMPIR

100 kg franko jsl. meja frs 23 — nudi  
v vagonskih nakladah

**J. Lavrič & Cie., Strasbourg**

1, Rue de la pierre large. — Brzojavni  
naslov: „Slovenia Strasbourg“.

#### Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

#### velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja, in razpečava

prima češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15-II.

# „SINTA“

Splošna industrijska in Trgovska družba z o. z., Ljubljana, Miklošičeva c. 15

dobavlja iz skladišča ali tovarne: Gospodarske stroje in razno orodje, stroje in druge potrebščine za mlekarstvo. Nosilce, betonsko železo, lite cevi, žico, strešno lepenko. Vse vrste železa, pločevin, žebeljev. Različna orodja, okove za zgradbe, ter razne hišne in kuhinjske potrebščine. Motorje vseh vrst za pogon z bencinom, sirovom oljem in paro. Cele naprave za izdelovanje plina in briketov. Tračnice, ogibe, vozove in vse druge potrebščine industrijskih železnic. Cevi za vodovode in plin, ter vse tozadevne armature. — Najugodnejša nabavna prilika za trgovce in industrijce po tvorniški ceni.

## Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Ustanovljena 1900

Delniška glavica in rezervni zakladi cca K 150.000.000

Ustanovljena 1900

Čekovni račun št. 10.509. — Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana. — Tel. št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. — Obrestuje vloge najugodnejše. — Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.